

Теоретичні аспекти формування технічної компетентності у майбутнього учителя трудового навчання та технологій

Анотація. Теоретичний аналіз формування технічної компетентності у майбутнього вчителя трудового навчання і технологій у процесі здобуття вищої освіти.

Ключові слова: учитель трудового навчання та технологій, технічна компетентність, техніка, технологія.

Abstract. Theoretical analysis of the formation of technical competence in the future teacher of labor training and technology in the process of obtaining higher education.

Keywords: teacher of labor training and technology, technical competence, technique, technology.

Постановка наукової проблеми. Національний розвиток освіти України направлений на впровадження проекту «Нова українська школа», який в повній мірі дозволить створити такі умови освітнього процесу при яких дитина зможе себе творчо проявити як особистість та сформувані ключові компетентності для динамічного об'єднання отриманих знань, сформованих умінь, набутих навичок для можливості по іншому оцінювати погляди, цінності та особисті якості, що стане основою для успішної подальшої освітньої діяльності. Майбутній педагог повинен бути професіоналом своєї справи, мати сформовані компетентності, досвід та педагогічну майстерність тобто бути готовим до формування ключових компетентностей у здобувача середньої освіти.

Майбутній вчитель трудового навчання та технології під час освітнього процесу в закладі вищої освіти повинен опанувати загальні та фундаментальні дисципліни, а результатом даної підготовки є засвоєння знань про різні галузі із встановленням міжпредметних зв'язків. Результатом освітнього процесу стане опанування необхідних знань, умінь, навичок до творчого процесу, з сформованим чітким світоглядом до діяльності в професійній сфері тобто сформовані професійні компетентності. Отже, майбутній вчитель трудового навчання та технологій має педагогічні можливості формувати в здобувача середньої освіти компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технології із врахуванням нових вимог освіти для формування нової української школи висвітлено в працях В. Сидоренка, С. Ткачука, С. Ящука. Формування професійних компетентностей в майбутніх вчителів трудового навчання та технології під час освітнього процесу в закладах вищої освіти охарактеризовано в працях В. Сташенка О. Федорової, В. Харламенко. Формування технічної компетентності в майбутнього вчителя трудового навчання та технології із впровадженням міжпредметних зв'язків окреслено в працях М. Анісімова, М. Курача, С. Рябеця, В. Ягупова. Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчує невирішеність проблеми формування технічної компетентності в майбутнього вчителя трудового навчання та технології як елементу готовності до формування компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій у здобувача під час освітнього процесу в закладі середньої освіти.

Мета дослідження теоретично теоретичному огляді формування технічної компетентності в майбутнього вчителя трудового навчання та технології як елементу готовності до формування в здобувача середньої освіти компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій.

Відповідно до поставленої мети сформульовано основні взаємопов'язані завдання дослідження:

1. Встановити основні компоненти технічної компетентності;
2. Теоретично розглянути методи формування технічної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Головним завданням вищої освіти є формування технічної компетентності у майбутнього вчителя трудового навчання та технології, яка має чітку модель у вигляді освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця і передбачає ідеальний кінцевий результат, тобто підготовку спеціаліста, який опанував необхідні технічні та педагогічні знання, уміння, навички творчої діяльності, має відповідний світогляд та ерудицію, інтелектуальний рівень, набув навичок самоосвіти, в якого сформовані професійні якості.

Проблема формування технічної компетентності в майбутнього вчителя трудового навчання та технології – одна з найактуальніших проблем сьогодення. Адже, вчитель трудового навчання та технології, у компетенції котрого вирішення зазначених завдань, повинен бути підготовлений не лише до поповнення багажу політехнічних знань учнів та формування в них умінь ручної і механічної обробки матеріалів, а насамперед до розвитку творчих здібностей кожного учня, забезпечення виховної функції та особистісного розвитку, що згідно з Національною доктриною розвитку освіти має ґрунтуватися на культурно-історичних цінностях українського народу, його традиціях і духовності, яскравим виявом яких є народне декоративно-ужиткове мистецтво.

На думку великого дослідника В. Сидоренка, перед учителем технологій ставиться мета не лише навчити кожного учня певних трудових операцій та прийомів, а й формувати технічно освічену особистість, здатну швидко адаптуватися в сучасному техногенному середовищі. Слушною є позиція науковця Є. Кулика, що підготовка майбутніх учителів трудового навчання до творчої, дослідницької діяльності здійснюється на загально-науковому, загальнотехнічному, загальнопедагогічному і фаховому рівнях. Цей процес пронизує ряд циклів навчальних дисциплін та видів навчально-дослідницької діяльності студентів [2].

Здійснивши аналіз наукових досліджень, щодо успішного формування технологічної компетентності у майбутнього вчителя трудового навчання і технології під час освітнього процесу в закладі вищої освіти необхідно впровадити ефективні педагогічні форми і методи, створити навчально-методичну базу, реалізувати потенціал науково-педагогічного складу закладу вищої освіти, здійснювати мотивацію освітньої діяльності, формувати систему знань, умінь і навичок у процесі підготовки та створення сприятливої психолого-педагогічної атмосфери.

Зміни, що відбуваються в побудові техніко-технологічної структури виробництв, а це спричинено впровадженням в підприємства автоматизації, комп'ютеризації та роботизації виробництва передбачає зміни в технологіях виробництва конструкційних матеріалів. А пошук і впровадження нових способи виробництва й обробки конструкційних матеріалів вимагає необхідність перегляду структурного наповнення загальнотехнічних дисциплін в закладах вищої освіти. Дана увага у науковій літературі, щодо оновлення моделі загальнотехнічної освіти, яка б відповідала вимогам сучасного освітнього процесу та включала опанування знаннями і уміннями у майбутніх вчителів трудового навчання та технології при вивченні дисциплін «Основи виробництва» та «Виробництво та обробка конструкційних матеріалів».

Для формування технічної компетентності у здобувача вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) [1] необхідно впроваджувати міжпредметні зв'язки для забезпечення впорядкованості, систематичності знань, широке узагальнення технічних знань, спрямованість на конкретний фах. Визначають три типи зв'язків, як змістовно-інформаційні, операційно-діяльнісні (опора на методи науки сприяє формуванню в студентів загально-предметних умінь практичної діяльності) та організаційно-методичний. Особливе значення операційно-діяльнісні міжпредметні зв'язки мають у навчальних дисциплінах, призначення яких полягає в залученні здобувачів до певної

діяльності [3].

Даний підхід передбачає викладання кожної освітньої дисципліни, як елемент системи для формування технічних компетентностей. Адже, будь-який структурний елемент освітнього предмету служить основою міжпредметних контактів в освітньому процесі. Зміст кожної робочої програми та силабуси дисциплін технічного спрямування, як «Основи виробництва», «Виробництво та обробка конструкційних матеріалів», «Технічна механіка», «Робочі та енергетичні машини» та інших повинна передбачати опанування здобувачем багажу знань про конструкційні матеріали їх фізичні, хімічні та технологічні властивості, а також можливість застосування.

Висновок. Впроваджуючи в освітній процес закладу вищої освіти міжпредметну та міжтематичну інтеграцію зв'язків дисциплін технічного спрямування, ми можемо стверджувати, що даний підхід буде сприяти формуванню технічної компетентності в галузі техніки і технології. А майбутній вчитель трудового навчання та технології зможе бути самостійним для розвитку допитливості, спостережливості, вміння досліджувати, формувати нові ідеї, робити самостійні обґрунтовані висновки, стимулювати процес пізнання навколишнього світу та взаємодії в освітньому колективі.

Список використаних джерел:

1. Кільдеров Д., Стешенко В. Система спеціальних (фахових) компетентностей вчителя трудового навчання та технології. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2018. Вип. 17. С. 188-194.
2. Кулик Є.В. Теорія і практика підготовки майбутніх учителів трудового навчання до педагогічної дослідницької діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2006. 34 с.
3. Стадніченко С.М., Садовий М.І., Трифонова О.М. Вплив міжпредметних та внутрішніх зв'язків на формування системних знань з молекулярної фізики в умовах профільного навчання. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільський національний університету. Серія педагогічна*. 2010. Вип. 16. С. 57-60.